

בעניין שבין:

אלכסנדר זינגרד ו- 96 אח'

כולם ע"י משרד עורכי דין כבירי-נבו-קידר
באמצעות גיל נבו ו/או עמרי כבירי ו/או אורי קידר
ו/או זיוון טובי-אלימי ו/או סימה סלע (פלקס)
ו/או קרן רז מורג ו/או ידידה וולף ו/או קרן צפריר
ו/או יפעת סימינובסקי ו/או אפרת ליפשיץ פרקש
ו/או איל מינץ

מרחוב יבנה 24, תל אביב 65791
טלפון: 03-5668665 פקס: 03-5667665

E.mail: okeidar@knklaw.com

העותרים

- נ ג ד -

משרד החינוך ו- 3 אח'

כולם ע"י פרקליטות המדינה
מרח' צלאח א-דין 29 ירושלים

טלפון: 02-6466666 פקס: 02-6288065

המשיבים

תגובה להודעת העדכון מטעם המשיבים

העותרים מבקשים להגיב על הודעת העדכון אשר הוגשה ביום חמישי האחרון, ה- 26.3.09, על ידי המשיבים אל בית המשפט הנכבד, כדלקמן:

כתב העתירה הוגש בחודש יולי 2007. במסגרת העתירה התבקש בית המשפט הנכבד להורות על ביטול חוזר המנכ"ל שהיה אותה עת בתוקף ועסק בחינוך הביתי, וזאת על רקע שני טיעונים מרכזיים.

ראשית, נטען בעתירה, כי חוזר המנכ"ל נכתב שלא בסמכות, שכן סעיף החוק עליו נסמך חוזר המנכ"ל אינו עוסק בחינוך ביתי אלא במתן פטור מלימוד במוסד מוכר. מסיבה זו, הסדרת נושא החינוך הביתי במסגרת חוזר מנכ"ל ולא בחקיקה ראשית, אינה חוקית.

שנית, חוזר המנכ"ל האמור קבע הוראות אשר יצרו פגיעה בלתי סבירה בזכותם של ההורים לאוטונומיה בחינוך ילדיהם. יישומו של החוזר גרם לפגיעה האמורה אף ביתר שאת.

כחודש לאחר הגשת העתירה, ובעקבות ההד הציבורי שאפף את הגשתה, נערכה ישיבה בוועדת החינוך של הכנסת בנושא החינוך הביתי. בישיבה נטלו חלק חברים קבועים בוועדה וכן נציגת משרד החינוך, ד"ר יהודית דנילוב, ונציגי העותרים ובאת כוחם.

במסגרת הישיבה נאמר לנציגת משרד החינוך, ד"ר דנילוב, כי הוועדה רואה נחיצות יתירה בהסדרת החינוך הביתי במסגרת של חקיקה ראשית, וכי אם משרד החינוך לא ייזום חקיקה כאמור, תעשה זאת הוועדה. כמו כן נאמר, מפי יו"ר הוועדה, חה"כ מיכאל מלכיאור, כי על משרד החינוך להידבר עם ההורים ולקבוע מדיניות שתהיה מושתתת על שיח עמוק וערכי עימם. כך, בעמ' 28 לפרוטוקול הישיבה:

"אני חושב שהשאננות, גם המשפטית וגם הערכית, בזה שלא מעגנים תחום כזה בחקיקה ראשית, הייתי אומר, לא רק בתקנות או בחוזר מנהל כללי, אני חושב שזו טעות. זו טעות בתפיסה, גם בתפיסה המשפטית וגם בתפיסה החינוכית-ערכית. לכן אני הייתי מציע למשרד (אם המשרד לא יעשה את זה, אז אנחנו נעשה את זה), אני חושב שחקיקה בתחום הזה, ראוי שהיוזמה לפחות תצא מהמשרד. אנחנו נטפל אחר כך.

כפי שאני הבנתי שהוועדה הראשונה המליצה, חד משמעית, אבל יכול להיות שאני זוכר לא נכון, אני חושב שראוי שתדונו בזה בהרחבה, אם לא ראוי להסדיר בחקיקה ראשית, ואם יש חקיקה ראשית, אז גם התקנות איך להפעיל תהיינה הרבה יותר רלוונטיות.

אני חושב שראוי לשמוע מה ששמענו פה, שדרך ההפעלה היום בארץ היא לא דרך יעילה, שיותר מדי אנשים שאין להם מושג בתופעה הם אלו שמופקדים על התופעה. לא חשוב עכשיו אם הם חושבים שזו תופעה חיובית או שלילית. זה בוודאי לא נכון שככה יטפלו בדברים ואני חושב שראוי לחשוב על הנהלים מחדש במשרד ולעדכן אותנו במה אתם חושבים, אחרי החשיבה מחדש. אנחנו גם צריכים לקבל שזה באמת תחום חדש בארץ ושגם, כפי שאמרה גב' יהודית דנילוב, גם המשרד לומד. כמו שכולנו לומדים. אני למשל למדתי יותר על הדבר הזה ב-24 השעות האחרונות ממה שידעתי כל החיים, אז גם למשרד יש את הפריבילגיה הזאת, שהמשרד יכול ללמוד ולהשתפר, ודאי עם המשפחות.

אני חושב שראוי גם להסב את תשומת הלב שיש פה מספר מאות משפחות עם ילדים, שעושים חינוך ביתי בלי אישורים, בלי בקשות, וצריכים לדעת מה עושים. אני לא רוצה לקבוע, אבל אני מצפה מהמשרד לקבוע מדיניות ואני מצפה לשיח, שיח יותר עמוק וערכי, עם המשפחות. עדיין המספר קטן, אפשר להגיע לשיח איתם. בוודאי עם נציגיהם ומי שיכול.

העתק פרוטוקול ישיבת ועדת החינוך של הכנסת מיום 14.8.2007, בצירוף המסמך שנערך לקראת ישיבת הוועדה על ידי מרכז המחקר והמידע של הכנסת (המ.מ.מ.), מצורף ומסומן באות א'.

בעקבות ישיבת ועדת החינוך האמור, והמלצתה שאיננה משתמעת לשתי פנים, יזם משרד החינוך בחודש נובמבר 2007 הקמת ועדה בראשות ד"ר דנילוב לבחינת נושא החינוך הביתי.

הוועדה יצרה קשר עם נציגי ההורים אשר היו נוכחים בדיון בפני ועדת החינוך של הכנסת, ובאמצעותם זכתה להכיר את נושא החינוך הביתי, כמעט לראשונה.

במסגרת תגובת משרד החינוך לעתירה נכתב, כי מסקנות הוועדה, בצורת חוזר מנכ"ל עדכני, יפורסמו בחודש אוגוסט 2008. חרף הודעה זו, יפורסם חוזר המנכ"ל רק ביום 1.4.2009, והעתקו הומצא לעותרים לראשונה ביום 26.3.09, עם הגשתו אל בית המשפט הנכבד.

כעולה מחוזר המנכ"ל, משרד החינוך קיבל את עמדת ההורים לפיה ישנם זרמים שונים בחינוך הביתי, ולכן לא ניתן לאשר חינוך ביתי לפי מבחן אחד, אלא נדרשת פתיחות והבנה אמיתית ומעמיקה של סוגיית החינוך הביתי בקרב הגורמים המפקחים והמאשרים אותו.

יחד עם זאת, נותר הטיפול בנושא בידי המחוזות השונים, וזאת בניגוד לעמדת נציגי ההורים. כמו כן אין מערך מאורגן להכשרת הרפרנטים במחוזות בנושא החינוך הביתי, מה שעלול לפגוע באופן מהותי ביישומו, תוך ראיית זכותם של ההורים לקיים חינוך ביתי והיכרות עם שיטת חינוך ייחודית זו.

בשורה התחתונה, החוזר החדש אינו עונה על חלק בלתי מבוטל מן הסוגיות שהועלו במסגרת העתירה, ועל כך יבקשו העותרים להרחיב במסגרת הטיעון בעל פה בפני בית המשפט הנכבד.

יתירה מכך, החוזר החדש אינו פותר את הסוגיה הנוספת העולה בעתירה, והיא הצורך בהסדרת נושא החינוך הביתי בחקיקה ראשית ולא באמצעות חוזר מנכ"ל, אשר אין אסמכה בחוק לעריכתו.

לפיכך, העותרים עומדים על עתירתם לביטולו.

טרם סיום יאמר, כי בקשת המשיבים בשולי הודעתם, לדחות את העתירה תוך חיוב העותרים בהוצאות, נגועה בחוסר תום לב. אף מבלי להידרש לעתירה לגופה נראה, כי עצם הגשת העתירה היא שהביאה לקיומו של שיח ציבורי בנושא, בוועדת החינוך של הכנסת, ורק בהתאם להמלצת וועדת החינוך הוקמה הוועדה במשרד החינוך.

נוכיר, כי במשך שנתיים קודם להגשת העתירה ביקשו העותרים כי תוקם וועדה לבחינת הנושא במשרד החינוך, ובקשתם זכתה להתעלמות גורפת מצד משרד החינוך. עתה, טוענים המשיבים, כי היוזמה להקמת הוועדה היא שלהם.

בנסיבות שתוארו לעיל, אין מנוס מן המסקנה, שאלמלא הוגשה העתירה, לא היה נושא החינוך הביתי זוכה להתייחסות הנוכחית מצד משרד החינוך, שכללה שיח עם ההורים.

מכל מקום, לשיטת העותרים, למרות עדכון חוזר המנכ"ל, יש להורות על בטלותו, באופן שיחייב הסדרת הנושא בחקיקה ראשית.

תל אביב, היום 29 בחודש מרץ 2009.

קרן רז מורג, עו"ד
כבירי-נבו-קידר, עורכי דין
ב"כ העותרים